

CYNGOR CYMUNED LLANDDAROG COMMUNITY COUNCIL

Cofnodion Cyfarfod Cyngor Cymuned Llanddarog ym mis Rhagfyr 2025 a gynhaliwyd yn Neuadd Bentref Llanddarog ar 10/12/2025 am 19.00.

146/2025-2026 Presennol.

Cynghorwyr: R Owen (Cadeirydd), R Jones, J Williams O.B.E, A Aldridge.

Y Cynghorydd Sir S Hughes.

Clerc.

Cyfieithydd: H Mainwaring.

147/2025-2026 I dderbyn ymddiheuriadau.

Cynghorwyr: Y Cynghorydd Sir H Jones, C Jones, K Waters, M Griffiths, R McFarlane.

148/2025-2026 I dderbyn datganiadau o fuddiant.

Dim.

149/2025-2026 Cyfle i'r cyhoedd annerch y Cyngor ar eitemau ar yr agenda.

Mynychodd aelodau o'r cyhoedd y cyfarfod ac adroddodd y canlynol -

Diolch i'r Cynghorydd J Williams O.B.E a'r cyngor cymuned am yr holl waith sy'n gysylltiedig â charreg goffa Porthyrhyd.

Prosiect Adnewyddu Neuadd Porthyrhyd - Mae Pwyllgor Lles Porthyrhyd eisoes wedi sicrhau'r swm o £22,000 ar gyfer costau cychwynnol Cam 1 (Dylunio, Ymgynghori, Cynllunio ac Arolygu)

Cronfa Cyllid wedi'i Dargedu - £17,600 (80%)

Cronfa Eglwys Cymru - £2,750 (12.5%)

Arian cyfatebol - £1,650 (7.5%)

Mae'r Pwyllgor yn y broses o wneud cais am gyllid o £300,000 o Gronfa Cyfleusterau Cymunedol Llywodraeth Cymru.

Y cam cyntaf yw cyflwyno cais Mynegi Diddordeb ac os bydd yn llwyddiannus bydd yn cyflwyno CAIS LLAWN.

Gan fod angen to newydd, dim ond am ddiogelu'r adeilad yn y dyfodol y bydd y swm uchod yn talu, a bydd ceisiadau pellach am gyllid yn cael eu gwneud i adnewyddu'r tu mewn.

Mae Pwyllgor Lles Porthyrhyd hefyd yn y broses o sicrhau arian cytundeb adran 106 - "taliad cymudo o £93,594 tuag at wella'r cyfleusterau chwarae a mannau agored presennol ym Mhorthyrhyd"

Bydd y swm yn cael ei dalu i'r CCC mewn tri rhandaliad o £31,198 cyn dechrau'r datblygiad, a dechrau'r 14eg a'r 28ain annedd yn y cynllun.

Diolch i'r Cynghorydd Sir S Hughes am ei waith diwyd ynglŷn â'r materion llifogydd ym Mhorthyrhyd ac agor sianeli cyfathrebu gyda'r datblygwyr a Dŵr Cymru. Mae llythyr wedi cael ei dderbyn yn nodi nad yw Dŵr Cymru yn torri'r protocol trwy

ryddhau carthffosiaeth i afonydd gan eu bod yn cael gwneud hynny pan fo angen. Cadarnhaodd Dŵr Cymru hefyd fod nifer o ollyngiadau yn y prif bibellau dŵr gan arwain at golli 5000 litr yr awr dros y 18 mis diwethaf.

Derbyniwyd yr e-bost canlynol gan y Cynghorydd C Jones yn dilyn cyfarfod ar 05/12/2025 –

Nodiadau Cyfarfod: Pryderon am Llifogydd ym Mhorthrhyd

Pwnc: Materion Capasiti Llifogydd a Dŵr Gwastraff

Mynychwyr: Cynrychiolwyr o Jones Henllan (Datblygwr), trigolion lleol, y Cynghorydd Sir Shone Hughes, y Cynghorydd Craig Jones.

Lleoliad:

Porthrhyd

Pwrpas: Trafod pryderon llifogydd parhaus a phosibl sy'n gysylltiedig â datblygiad tai newydd a seilwaith draenio presennol.

Pwyntiau Trafod Allweddol

• Problemau llifogydd presennol:

Mae Porthrhyd yn profi llifogydd sylweddol, yn bennaf oherwydd gormodedd o ddŵr yn mynd i mewn i'r system ddraenio dŵr gwastraff.

• Pryderon datblygu newydd:

Cododd trigolion bryderon y gallai dŵr ffo o'r ystâd dai newydd gynyddu llifogydd trwy roi straen ychwanegol ar y system.

• Ymateb Datblygwr (Jones Henllan):

Jones Henllan:

- Cerddodd mynychwyr trwy ddyluniad draenio'r datblygiad, gan ddangos y bydd y system dŵr wyneb yn gollwng i ffos yn hytrach na'r rhwydwaith dŵr gwastraff.
- Cadarnhawyd nad oes disgwyl i ddŵr glaw o'r ystâd effeithio'n negyddol ar y pentref.
- Ailddatganwyd bod y cynllun wedi'i beiriannu i atal llwyth hydrolig ychwanegol ar Borthrwd.

• Mesurau pwmpio dros dro:

Mynegodd preswylydd anfodlonrwydd ynghylch y gweithrediadau pwmpio presennol sy'n digwydd yn y datblygiad newydd.

Esboniodd Jones Henllan:

- Mae pwmpio yn fesur lliniaru dros dro.
- Bydd datrysiad parhaol yn cael ei actifadu unwaith y bydd y bibell ddraenio disgyrchiant yn cael ei chomisiynu ym mis Ionawr.
- Dylai'r uwchraddiad hwn ddileu'r angen am bwmpio.

• Pryder eiddo-benodol (araul):

Adroddodd *preswylydd* o Araul:

- Mae cwlfer sy'n croesi eu heiddo yn llifogydd oherwydd ardal ddraenio is y datblygiad.
- Mae'r cwlfer wedi'i rwystro ar hyn o bryd.
- Cyngor Sir Caerfyrddin sy'n gyfrifol am glirio a chynnal a chadwfer y cwlfert.

• Materion capasiti system dŵr gwastraff:

Nodwyd:

- Nid yw'r rhwydwaith draenio, a adeiladwyd yn y 1960au, bellach yn addas i'r diben.
- Mae gorlwytho hydrolig parhaus wedi arwain at Dŵr Cymru yn defnyddio tanceri i ganol y pentref bron bob dydd dros y tair wythnos diwethaf.

Gweithredoedd Angenrheidiol / Y Camau Nesaf

1. **Cyngor Sir Gaerfyrddin**
 - Ymchwiliwch a chlirio'r cwlfer sydd wedi'i rwystro yn Araul.
2. **Dŵr Cymru**
 - Cynnal arolwg llawn o'r rhwydwaith draenio.
 - Asesu achosion gorlwytho a chynnig uwchraddiadau tymor hir.
3. **Jones Henllan**
 - Darparu diweddariadau ar gomisiynu'r system ddraenio disgrychiant.
 - Parhau i ymgysylltu â thrigolion trwy gydol y broses.

Diolchodd y Cynghorydd Sir S Hughes i bawb a gymerodd ran am eu hymrwymiad a'u hymroddiad i ddatrys y mater hwn.

Gadawodd aelodau'r cyhoedd y cyfarfod am 19.52 i beidio â dychwelyd.

150/2025-2026 Materion Cyngor Sir - Y Cynghorydd Sir S Hughes.

Adroddodd y Cynghorydd Sir S Hughes y canlynol –

"Mynychais gyfarfod Cyngor Sir Gaerfyrddin ar y 12fed o Dachwedd.

Mae amryw o faterion ac ymholiadau wedi derbyn ateb gan y Cyngor Sir - y mae manylion amdanynt wedi'u hanfon ymlaen at y Clerc

Rwy'n cwrdd â'r Pennaeth Garddwriaeth, Dysgu a Natur yng Ngardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ddechrau mis Rhagfyr i drafod gwella'r brif fynedfa i'r Ardd.

Mae cyfarfod wedi'i drefnu gyda'r datblygwyr tai Jones Henllan a rhai trigolion i drafod y safle.

Diweddariad a dderbyniwyd ynglŷn â'r Arfaethedig i Gyflwyno Terfynau Cyflymder 40 M.P.H mewn Gwahanol Leoliadau yn Sir Gaerfyrddin. Derbyniwyd yr e-bost canlynol ar 25/11/2.25 –

"Byddwn yn eich hysbysu bod oedi wedi bod mewn nifer o Orchmynion oherwydd y cyhoeddiad disgwyledig ar 'Gosod Terfynau Cyflymder Lleol yng Nghymru' Llywodraeth Cymru wedi'i ddiweddarau. Mae'r Cyngor Sir yn gosod ei derfynau yn unol â'r cyngor a'r canllawiau yn y ddogfen hon, fodd bynnag, mae'r cyhoeddiad wedi'i wthio'n ôl ar sawl achlysur ac mae bellach yn debygol o fod yn Hydref 2026. Gan gofio hyn, rydym wedi penderfynu bwrw ymlaen â'n Gorchmynion er mwyn osgoi unrhyw oedi pellach.

Mewn perthynas â hysbysebu Gorchmynion 50mya a 40mya, byddwn yn rhoi gwybod i chi fod y rhain yn cael eu hymgyngori a'u hysbysebu fel Gorchmynion Rheoleiddio Traffig ar wahân. Byddwn yn cadarnhau y bydd Ffordd Foegastell - Porthyrhyd nawr yn cael ei chynnwys yn y Gorchmyn 40mya nesaf sydd i fod i gael ei hysbysebu ym mis Chwefror 2026.

Rwy'n gobeithio bod hyn yn egluro'r sefyllfa bresennol".

Rwy'n parhau i helpu a chefnogi pobl leol gyda'u hymholiadau a'u pryderon, y rhan fwyaf ohonynt o natur gyfrinachol".

151/2025-2026 Adroddiad y Cadeirydd.

Dim.

152/2025-2026 Cadarnhau a llofnodi Cofnodion Cyfarfod y Cyngor 12/11/2025.

Penderfynwyd cadarnhau'r cofnodion ar gyfer y cyfarfod misol ar 12/11/2025. Cynigiwyd gan y Cynghorydd A Aldridge ac eiliwyd gan y Cynghorydd Sir S Hughes.

153/2025-2026 Materion sy'n codi o'r cofnodion uchod.

Dim.

154/2025-2026 Nodi gohebiaeth neu restru i'w hystyried mewn cyfarfod cyngor sydd i ddod.

(Mae'r holl ohebiaeth berthnasol yn cael ei hanfon drwy e-bost at aelodau'r cyngor ar adeg ei derbyn a dim ond os oes angen neu os gofynnir yn benodol amdano gan aelodau neu'r Clerc yn benodol).

Derbyniwyd yr e-bost canlynol gan y Cynghorydd M Griffiths ar 06/12/2025 –

"Mynychais y cyfarfod blynyddol yn Neuadd Llanddarog nos Fercher, ac roedden nhw'n hynod falch o dderbyn gwobr y gymuned a'r gwahoddiad hael i'r swyddogion a'u partneriaid enwebedig i fynychu'r cinio blynyddol. Dyfarnwyd y gwaith diffiniedig a wnaeth Mr Terry Jones yn y blynyddoedd cyn y garreg filltir o gael caniatâd i adeiladu, a thrwy ei waith, derbyniodd y neuadd wobwr gan berfformiadau gwobrau i'r prosiect. Hoffwn ofyn ar ran y neuadd efallai i gyflwyno Terry Jones + 1 i ddiolch iddo. Os oes croeso iddo fynychu, mae'r neuadd yn hapus i dalu ar eu rhan os caiff ei gefnogi gan y cyngor cymuned".

Trafodwyd yr e-bost gan aelodau'r cyngor, a chytunwyd bod Mr Terry Jones yn cael ei wahodd i'r cinio blynyddol ac i Neuadd Bentref Llanddarog ariannu ei bresenoldeb.

Penderfynwyd i'r Clerc wahodd Mr Terry Jones.

155/2025-2026 Materion Cynllunio.

Dim gwrthwynebiadau i'r ceisiadau cynllunio canlynol. Cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E.

PL/10106 - Gosod Unedau Pympiâu Gwres Ffynhonnell Aer annibynnol o fewn cwrtilages domestig fel rhan o Adeiladu 42no. Tai Annedd a Fflatiau (y rhoddwyd Caniatâd Cynllunio i'r cyfeirnod PL/06638) - Tir sy'n rhan o Fferm Wern Fraith, Porthyrhyd, Caerfyrddin, SA32 8PT

SNN/02061 - Datblygu 38 o anheddau newydd a 4 fflat gydag enwi strydoedd newydd.

Derbyniwyd yr e-bost canlynol gan Gyngor Sir Caerfyrddin ar 05/12/2025 a'i anfon ymlaen at holl aelodau'r cyngor –

"Bore da, Gary. Rydym wedi trafod hyn heddiw. Byddai enw sy'n cynnwys Wern Fraith yn achosi problemau i'r eiddo presennol a'r rhai newydd. Er na fyddai'n broblem i'r Post Brenhinol, nid yw'r cwmnïau negesydd mor ddiwyd, ac mae gennym lawer o achosion o broblemau mewn sefyllfaoedd tebyg o ddanfoniadau yn mynd i'r eiddo anghywir. Byddai hyn yn broblem fwy yma gan fod y ddau eiddo dan sylw drws nesaf i'r datblygiad. Wedi dweud hynny a chyda'r angen i gael enw cyn gynted â hwylustod i'r datblygwr gael cyfleustodau ar gyfer yr eiddo newydd, rydym wedi cael golwg ar yr ardal a gallwn awgrymu'r canlynol.

Oherwydd ei agosrwydd at y Dulais -

Dol Dulais (Dôl Dulais)
Cae Dulais (Cae Dulais)
Awel Dulais (Dulais Breeze)
Gan ei fod wedi'i leoli rhwng y Gwendraeth Fach a Dulais –

Dol Dwyfron (Dôl Dau Ddŵr)
Cae Dwyfron (Cae Dau Ddŵr)

Derbyniwyd yr e-bost canlynol gan y Cynghorydd M Griffiths mewn ymateb i'r uchod "Yn anffodus, gellid dehongli 'Dwy Fron' hefyd fel 'dwy fron' a allai ddod yn bwnc trafod yn yr ardal.

Hapus gyda'r naill neu'r llall o'r 3 arall ond ar y cyd mae 'Awel Dulais' yn swnio'n eithaf neis.

Gallai dewis arall fod rhywbeth fel 'Cysgod yr Odyn' gan ein bod mewn ardal sy'n enwog am chwarelu ac mae'r ardal yn boblogaidd iawn o odynau calch."

Trafododd aelodau'r cyngor yr holl awgrymiadau ac ar ôl trafod penderfynwyd cynnig "Cysgod Yr Odyn" fel enw ar gyfer datblygiad Wern Fraith heb gyfieithiad Saesneg.

Penderfynwyd i'r Clerc ymateb i Gyngor Sir Caerfyrddin.

ENF/02680 - Gwaith anawdurdodedig ar dir. Ymddengys bod y tir wedi'i rannu gan ffens bren a giât. Mae'r fynedfa ochr wedi'i gwneud yn galed ac mae'n cynnwys deunydd adeiladu amrywiol gan gynnwys cynwysyddion o hylif o ryw fath a hefyd mae ochr bellaf y ffens yn edrych fel pe bai trac yn cael ei greu (trac beic modur o bosibl) - Tir ger Lanfach, Porthyrhyd, Caerfyrddin, SA32 8HP

Derbyniwyd yr e-bost canlynol ar 19/11/2025 –

"Derbyniais e-bost gan y perchennog ar y 10/11/25 ar ôl i mi anfon e-bost am ddiweddariad mewn perthynas â'r cais cynllunio a oedd ei angen. Am ryw reswm nid oeddent wedi derbyn fy e-bost yn ôl ym mis Hydref, felly dyna pam nad ydym wedi derbyn y cais hyd yn hyn.

Oherwydd nad yw'r perchennog yn derbyn yr e-bost, caniatwyd estyniad o amser.

Mae ganddynt tan y 12/12/25, i gyflwyno'r cais, ar gyfer y datblygiad gweithredol.

Rwyf wedi cael gwybod bod y gatiau wedi'u dwyn o'r safle.

Byddaf yn e-bostio'r rhif Cyfeirnod Cynllunio atoch, unwaith y bydd wedi'i gyflwyno.

Penderfynwyd nodi.

Taliadau 156/2025-2026

Ardystiwyd y taliadau isod yng nghyfarfod mis Tachwedd a'u **cadarnhau** yng nghyfarfod mis Rhagfyr. Copïau o anfonebau a anfonwyd at yr holl aelodau yn electronig cyn talu am awdurdodiad. Cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Jones.

Dull Talu	Dyddiad	Cyflenwyr a Manylion	Swm £ gan gynnwys TAW
Ar-lein	17/11/2025	Tâl Gwasanaeth	4.25
Ar-lein	25/11/2025	Sgriwtrwsio – A23638297117	7.89
Ar-lein	25/11/2025	Argraffu yn unig - 69571	26.62
Ar-lein	25/11/2025	Apêl Bocs Teganau Nadolig - Rhodd	50.00
Ar-lein	25/11/2025	J G Evans – Cyflogres Hydref	400.39
Ar-lein	25/11/2025	J G Evans – Cyflogres Tachwedd	400.59

Ar-lein	25/11/2025	CThem	105.20
Ar-lein	25/11/2025	CThem	105.40
Ar-lein	25/11/2025	Gwasanaethau Coed Dynefor	300.00
Ar-lein	25/11/2025	Ac Ati – CliDd03	202.75
Ar-lein	28/11/2025	Nyth	84.32

157/2025-2026 Derbyniadau.
Dim.

158/2025-2026 Trafod cynnig cyllideb.

Trafododd aelodau'r Cyngor Cymuned gynnig y gyllideb wrth baratoi ar gyfer cais praesept mis Ionawr. Rhannodd y Clerc fformat cyllideb 2025-2026 gyda'r aelodau a thrafod pob pennawd yn unigol. Cafodd pob aelod gyfle i gynnig gofynion penodol sydd eu hangen ar gyfer gwariant 2026-2027.

Adroddodd y Clerc fod y Cynghorydd Sir H Jones wedi cynnig bod y cyngor cymuned yn dyrannu arian i gyllideb hyfforddi i gynorthwyo aelodau'r cyngor a'r Clerc mewn rhaglenni hyfforddi yn y dyfodol. Trafodwyd y cynnig ac fe'i cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E a'i secondio gan y Cynghorydd R Jones i ddyrannu £500.00 i gyllideb hyfforddiant. **Penderfynwyd** nodi.

Cynigiodd y Cynghorydd R Jones y dylid gosod dyraniad ar gyfer costau etholiad gan fod etholiad yn 2026 a 2027. Adroddodd y Clerc mai costau'r etholiad yn 2022-2023 oedd £161.66. Fe'i cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones a'i secondio gan y Cynghorydd J Williams O.B.E i ychwanegu £250.00 at gyllideb yr etholiad.

Penderfynwyd nodi.

Addasodd y Clerc y ffigurau lle bo'n bosibl heb roi'r cyngor cymuned o dan unrhyw risg annisgwyl.

Mae'r tabl canlynol yn dangos y gofynion cyllideb arfaethedig ar gyfer 2026-2027, a fydd yn cael eu cwblhau gan yr Archwiliwr Ariannol Mewnol, y Cynghorydd R Jones a'r Clerc cyn cyfarfod Ionawr 2026 i'w gymeradwyo.

PENNAWD	BLAENOR OL CYLLIDEB	CYLLIDEB ARFAETHED IG	RHESWM
Cynnal a Chadw Tir	2200.00	2750.00	Glanhau Cysgod / Mainc
Cyflog Staff a TWE	8600.00	8600.00	-
Ffioedd Archwilio Gweinyddol, Inc	3000.00	3000.00	-
Yswiriant	1000.00	750.00	-
Cymorth Ariannol – Inc Grantiau Refeniw Sefydlog	2000.00	2250.00	Cynyddu Mai 2025
Seddi a Chynnal a Chadw Asedau	1000.00	950.00	-

Amcangyfrif Goleuadau Stryd	5500.00	4750.00	-
Tanysgrifiadau Amrywiol - Inc	650.00	700.00	-
Lwfans Aelodau	468.00	312.00	Ar hyn o bryd 2 x aelodau
Cyllideb Hyfforddi	0.00	500.00	Newydd
Cost Etholiad	0.00	250.00	-
Adran 137	900.00	1100.00	Cynyddu Mai 2025
Dyraniad i Brosiectau Arbennig a Gwarchodfa o'r Praesept	1000.00	1000.00	-
CYFANSWM	26,518.00	26,912.00	

Diolchodd aelodau'r cyngor i'r Clerc am fformatio'r cynnig cyllideb.

Gadawodd y Cynghorydd A Aldridge y cyfarfod yn 2023 i beidio â dychwelyd.

159/2025-2026 I dderbyn y wybodaeth ddiweddaraf am garreg goffa Porthyrhyd.

Adroddodd y Cynghorydd J Williams O.B.E fod yr ymchwili i enwau'r milwyr a syrthiodd yn mynd rhagddo ac y byddai'n cael ei gyhoeddi'n fuan iawn. Mae'r awgrym o golomen wen ar y garreg goffa yn cael ei ystyried yn ffafriol. **Penderfynwyd** nodi.

160/2025-2026 Fforwm er mwyn i'r Aelodau godi adroddiadau / cwestiynau drwy'r Cadeirydd.

Gofynnodd y Cynghorydd J Williams O.B.E i'r Clerc archebu tair Baner Gymreig i baratoi ar gyfer 01/03/2026.

Adroddodd y Cynghorydd J Williams O.B.E fod y system pwli o fewn y polion baneri ym Mhorthyrhyd a Mynyddcerrig wedi cael sylw ac angen sylw. **Penderfynwyd** i'r Clerc adrodd.

161/2025-2026 Mewn camera 20.55.

Gadawodd y rhai nad oeddent yn aelodau o'r Cyngor Cymuned na'r Clerc y cyfarfod - i beidio â dychwelyd. Mae'r gwaharddiad oherwydd materion personél / staffio sy'n cael eu trafod.

162/2025-2026 Cyflogau staff yn rhedeg Rhagfyr 2025.

Adroddodd y Clerc y symiau cyflogres ar lafar i holl aelodau'r cyngor. Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a chadarnhau taliad y symiau fel y'u cyflwynwyd.

Cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E.

163/2025-2026 Cyfarfod nesaf.

Dyddiad y cyfarfod nesaf i'w gynnal yn Neuadd Bentref Porthyrhyd – 14/01/2026 am 19.00.

164/2025-2026 Daeth y cyfarfod i ben am 21.00.

Cadeirydd

Dyddiad
